Lupta pentru supremație între papalitate şi monarhii Europei Occidentale în sec. V-XIII

Pavel COCÂRLĂ

Printre fenomenele importante care au decurs în sec. V - începutul sec. XIII în ţările din Europa Occidentală a fost şi lupta pentru supremaţie între papii de la Roma şi monarhii din Germania, Anglia şi Franţa. Papii de la Roma îşi argumentau dreptul supremaţiei puterii prin acea că forţa spirituală (duhovnicească) este net superioară puterii laice (trecătoare). Ei considerau că deţin puterea duhovnicească în baza temeliei apostolice a Bisericii, deoarece Hristos i-ar fi lăsat apostolului Petru, care a fost primul papă la Roma, întreaga putere spirituală.

Concepţia despre superioritatea forţei spirituale asupra celei temporale a fost formulată pentru prima dată de papa Gelasius (492-496), care, într-o scrisoare din anul 494, adresată împăratului bizantin Anastasios (491-518), scria: „Două puteri sunt, auguste împărat, [cele] prin care această lume este, în principal, condusă, şi anume autoritatea sacră a preoţilor şi puterea regală. Dintre acestea, aceea a preoţilor are o greutate atât de mare, cu cât ei trebuie să dea mărturie în faţa judecăţii divine chiar şi în privinţa regilor oamenilor. Mai află, dragul [meu] fiu, că, în timp ce ţie ţi se îngăduie să guvernezi cu cinste peste neamul omenesc, totuşi în lucrurile divine îţi pleci cu umilinţă capul în faţa conducătorilor clerului şi aştepţi de la mâinile lor mijloacele mântuirii tale".

Mişcarea pentru reforma Bisericii, declanşată la mănăstirea Cluny din Burgundia în a doua jumătate a sec. X a marcat începutul unei noi etape în lupta pentru supremaţie între papalitate şi monarhii Europei Occidentale.

Odată cu începutul pontifi catului lui Inocenţiu al III-lea (1198-1216) începe perioada triumfului papalităţii încheiată în timpul domniei regelui francez Filip al IV-lea cel Frumos (1285-1314), care în rezultatul luptei pentru supremaţie cu papa Bonifaciu al VIII-lea (1294-1303), învinge papalitatea şi pune începutul prizonieratului de la Avignon (1309-1377).